

ZABEZPEČENÍ STYKŮ A ODKRYTÝCH BOKŮ V ARMÁDNÍ OPERACI

V článku chci na základě analýzy vedení bojové činnosti a možností vojsk armády rozpracovat úkoly a opatření k zabezpečení styků mezi sousedy a odkrytých boků. Tím chci zejména mladým velitelům a příslušníkům štábu ukázat na úkoly v této oblasti.

Zabezpečení styků a boků spadá do řady operačně taktických opatření, která zahrnují:

- odrážení nenadálých útoků a úderů nepřátelských vojsk na styku mezi sousedy, nebo do odkrytého boku;

- odrážení vklínivšího se nepřítele do bojové sestavy vojsk na styku v průběhu plnění základních bojových úkolů.

Jak důležitá je tato problematika ukazují zkušenosti Sovětské armády z Velké vlastenecké války. Zvláště vystoupila do popředí s používáním tankových a mechanizovaných útvarů a svazků.

J. V. STALIN v jedné ze směrnic veliteli Voroněžského frontu uvedl:

„... Snaha všude útočit a dobývat co možná nejvíce území bez upevnění úspěchů a spolehlivého zabezpečení boků úderných uskupení je útokem bez rozmyslu. Umožňuje nepříteli zasazovat údery do boků a týlu našich daleko postoupivších a z boků nekrytých uskupení...“

Novodobým příkladem jsou poznatky z bojové činnosti na Středním východě. V posledním arabsko-izraelském konfliktu izraelská armáda vedla v prostoru HORŤYCH JEZER průlom na styku dvou armád s dalekosáhlými důsledky pro egyptská vojska.

Operační i taktická opatření musí předvídat nenadálé útoky nepřítele na stykách mezi sousedy a do odkrytých boků v celé hloubce operace a její úspěšné odrážení v průběhu plnění hlavních bojových úkolů.

Zabezpečení styků a boků organizuje velitel a štáb na celou hloubku operace (boje) s nepřetržitým upřesňováním plánovaných opatření.

Spolehlivé zabezpečení boků a styků mezi sousedy vytváří základní podmínky pro splnění hlavních úkolů operace a dosahuje se:

- stanovením zodpovědnosti za každý styk;
- organizací a vedením nepřetržitého průzkumu před styky mezi sousedy a na bocích;
- úzkou součinností útvarů a svazků na bocích, udržováním nepřetržitého spojení a vzájemné informovanosti mezi nimi;
- vyčleněním potřebného počtu jaderných úderů, množství sil a prostředků, zvláště dělostřelectva, minometů, organizováním paleb a případnou podporou bojové činnosti letectvem;
- vhodným uspořádáním operační (bojové) sestavy vojsk zvláště vhodným umístěním druhých sledů a záloh tak, aby byl zabezpečen rychlý manévry na styk;
- zabezpečením trvale vysoké pohotovosti sil a prostředků vojsk, vyčleněných nebo určených k zásahu na styk, nebo odkrytý bok;
- překrytím styků a křídel zátarasy.

Základním dokumentem velení vojskům je rozhodnutí velitele pro operaci. Musí zahrnovat vedle zámyslu operace i hlavní organizační opatření k zabezpečení styků a boků v celé hloubce operace, nebo stanoveného bojového úkolu.

V rozhodnutí velitel armády (svazku) stanoví:

- zámysl zabezpečení styku a případného odkrytého boku s uvedením způsobu zabezpečení;
- učlenění operační (bojové) sestavy;
- úkoly svazků, druhů vojsk a speciálních vojsk s vyjádřením zodpovědnosti za zabezpečení styku, síly a prostředky, které mají zabezpečit styk do BÚ armády;
- použití záloh;
- síly a prostředky, kterými se nadřízený podílí na zabezpečení styku mezi armádami;
- základní otázky součinnosti sil a prostředků při zabezpečení styku mezi sousedem;
- organizace velení silám a prostředkům, které zabezpečují styk.

Význam styku a boku vyžaduje, aby velitel (náčelník štábu) opatření k zabezpečení styků a boků konkretizoval samostatně ve svých pokynech.

Všechna opatření musíme předvídat a závazně uvádět ve všech plánovacích dokumentech druhů vojsk a speciálních vojsk stanovené úkoly. Úkoly k zabezpečení určovat ne pouze pro vševojskové svazky, ale raketovému vojsku a dělostřelectvu, podporujícímu letectvu a pro speciální druhy vojsk podle potřeby a situace.

Při zabezpečení styků a odkrytých boků vystupuje do popředí nutnost důkladné **organizace součinnosti**. Otázky organizace součinnosti řeší nejen nadřízený stupeň velení, ale i oba spolupůsobící svazy (svazky):

- součinnost mezi armádami — velitel fronty;
- součinnost mezi křídelními divizemi — určený funkcionář armády, který zpracuje protokol o zabezpečení styku.

Základním předpokladem organizace součinnosti je dokonalá znalost cílů armádní operace, úkolů divizí na bocích a způsobu použití druhů vojsk, působících k zabezpečení styku, nebo vyčleněných k ochraně nekrytého boku, jejich možností.

Základem součinnosti je rozhodnutí velitele armády, kde uvádí úkoly prvkům operační sestavy. Musí stanovit ty základní otázky součinnosti, které se upřesňují v průběhu organizace boje, zpravidla vždy na příští den.

Štáb armády (divize) soustřeďuje k tomuto nutné podklady a operace taktické propočty. Pozornost věnuje přesnému sladění činnosti spolupůsobících vojsk co do prostoru i času, se stanovením způsobů plnění úkolů spolupůsobícími prvky obou křídelních divizí a prostředků armád.

Obsahovými problémy zpravidla budou:

- směr a prostory předpokládané činnosti nepřítele na styku dvou sousedů;
- sladění činnosti sil a prostředků divizí na bocích, vyčleněných k překrytí styku mezi armádami, nebo zabezpečení otevřeného boku sestavy;
- organizace průzkumu před stykem a na odkrytých bocích (směry a prostory činnosti);
- jaderné údery a systém paleb (úder letectva, palby dělostřelectva a zásahy PTZ);
- využití protitankových zátarasů;
- opatření k přehrazení mezer vzniklých po jaderných úderech nepřítele;
- směry protiztečí a protiúderů při vklínění se nepřítele;
- organizace součinnostního spojení a výměna orientačních bodů;
- organizace velení silám a prostředkům, které zabezpečují styk;
- koordinace činnosti vojsk.

Součinnost organizujeme především k těm prostředkům, které mohou působit nepříteli největší ztráty a mají rozhodující význam pro zabezpečení styku, nebo při ochraně odkrytého boku sestavy.

Při organizaci součinnosti z hlediska jejího zabezpečení položíme důraz hlavně na tyto úkoly:

- způsob a charakter prací, jejich rozsah při budování postavení jednotek, útvarů a svazků určených k odražení protiztečí a protiúderů;
- uspořádání a systém zátarasů, čar minování a dobu přípravy objektů pro ničení na předpokládaných směrech činnosti nepřítele;
- způsob překonávání zátarasů vlastních vojsk, kde ponechat průchody, kdo a kdy je bude uzavírat;
- rozsah prací při úpravě cest k zabezpečení manévru a k rozvinutí útvarů a svazků určených k odražení protiúderů a protiztečí.

V obraně budeme řešit další specifické problémy.

(Možné zabezpečení styků v obraně — viz obr. 1)

- organizaci léček na stycích a sladění jejich činnosti;
- budování klamných záložních rotních opěrných bodů a organizaci protitankové obrany na stycích;
- pořadí a způsob budování systémů zátarasů na styku;
- opatření k sladění bojové činnosti v noci s důrazem na vzájemné rozpoznávání se vojsk (signály vzájemného poznání apod.);
- využití radiotechnických prostředků pro rušení nepřítele na stycích;
- systém opatření zabraňující pronikání nepřátelského průzkumu.

Zvláštností bude řešení otázek bojové činnosti v **noci**. Této problematice budeme věnovat zvýšenou pozornost, zvláště dohodou velitelů a štábů útvarů, svazků na styku, s důrazem na upřesnění otázek součinnosti v noci mezi sousedními útvary a dělostřelectvem. Půjde zejména o

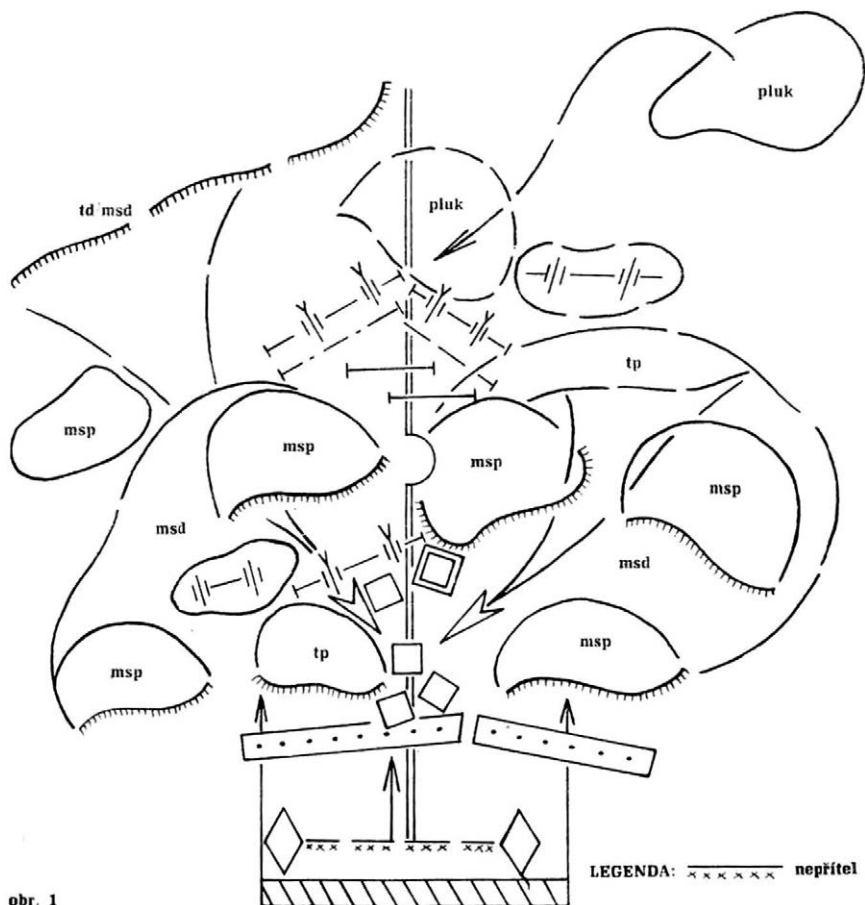
- stanovení způsobu vytyčování rozhraní a jeho osvětlování;
- signály pro vyžadování a přenos palby;
- způsob vytyčování prostorů palby;
- opatření proti vzájemnému oslňování infrapřístrojů, palebných prostředků jednotek působících na styku.

Při aktivní činnosti nepřítele v noci na styku bude bojová činnost vlastních vojsk zpravidla charakterizována a orientována na odrážení protiztečí palbou z místa a dočasným přechodem do obrany.

Pro součinnost zpracovává operační oddělení tabulku součinnosti a připraví mapu, na které se bude organizovat součinnost k zabezpečení styků a řešit další opatření.

V mapě budou zaznamenány:

1. předpokládaný základní zámysl nepřítele, s důrazem na směry protiztečí a protiúderů působících na styk mezi sousedy;
2. všechna opatření sousedních svazů a svazků k zabezpečení styků;

obr. 1

3. směry přesunů, čáry, prostory a úkoly vojsk působících na styku;
4. organizace systému paleb;
5. organizace velení.

V popředí činnosti velitelů a štábů všech stupňů (zvláště operačních) bude zpracování **protokolu o zabezpečení styku**.

Zkušenosti Sovětské armády z Velké vlastenecké války dokazují, že tento dokument byl v popředí pozornosti velitelů při řešení otázek zabezpečení operace (boje).

V tomto dokumentu, který spadá do řady důležitých dokumentů, zpracovávaných v období plánování operace, musí být přesně vymezena odpovědnost a závazné úkoly obou sousedů k zabezpečení styku. V popředí však stojí zodpovědnost velitele, kterému náleží povinnost zabezpečení styku a to zprava do leva, neboli zabezpečení svého levého boku.

Důležitost protokolu vystupuje zvláště v obranné operaci (boji). Zpracovává se za řízení funkcionáře nadřazeného stupně velení u svazku, kterému je rozkazem velitele armády určená zodpovědnost za styk. Nevylučuje se zvláště při organizaci obranného boje, že tento dokument zpracují přímo v terénu po skončení rekognoskace.

Zpracování protokolu se zúčastňují funkcionáři za nadřazený stupeň velení a za obě sousedící strany:

- náčelník operačního oddělení;
- velitel dělostřelectva a raketového vojska;
- náčelníci ženijního a spojovacího oddělení;
- velitelé pluků a praporů na bocích.

V protokolu se u v á d í :

- funkce, hodnost a jméno účastníků v pořadí za nadřazený stupeň velení, za svazek, svaz, na pravé straně a za svazek nebo svaz na levé straně;
 - průběh rozhraní;
 - velitel zodpovědný za zabezpečení styku;
 - složení sil a prostředků, které vyčleňují sousedící svazky k zabezpečení styku;
 - síly a prostředky, opatření přijímaná nadřazenými velitelskými stupni k zabezpečení styku, je-li na styku dvou svazů;
 - směry a čáry plánovaných protiztečí, síly a prostředky a jejich zabezpečení;
 - protitankové zálohy, pohyblivé odřady zatarasovací a čáry jejich rozvinutí k zásahu;
 - organizace velení a spojení mezi sousedy;
 - zásady vzájemné informovanosti, otázky zabezpečení součinnosti a její nepřetržitě udržování;
 - signály;
 - hodina, datum ukončení dohovorů a podepsání protokolu;
 - podpisy všech zúčastněných funkcionářů.
- Možný vzor tohoto protokolu — viz přílohu (str. 26).

Zabezpečení odkrytých boků

Zabezpečení boků v bojové činnosti má svoji opodstatněnost, zvláště při použití jaderných zbraní i ostatních prostředků hromadného ničení. Při manévrové činnosti vojsk budou vytvářeny podmínky k úderům do odkrytých

boků. (Využití odkrytého boku nepřítelem, při rozvíjení úspěchu hlavních úderných uskupení frontu v prostoru KONSTANTINOVKA, mělo za následek odchod vojsk a ztrátu získaného území — viz obr 2.)

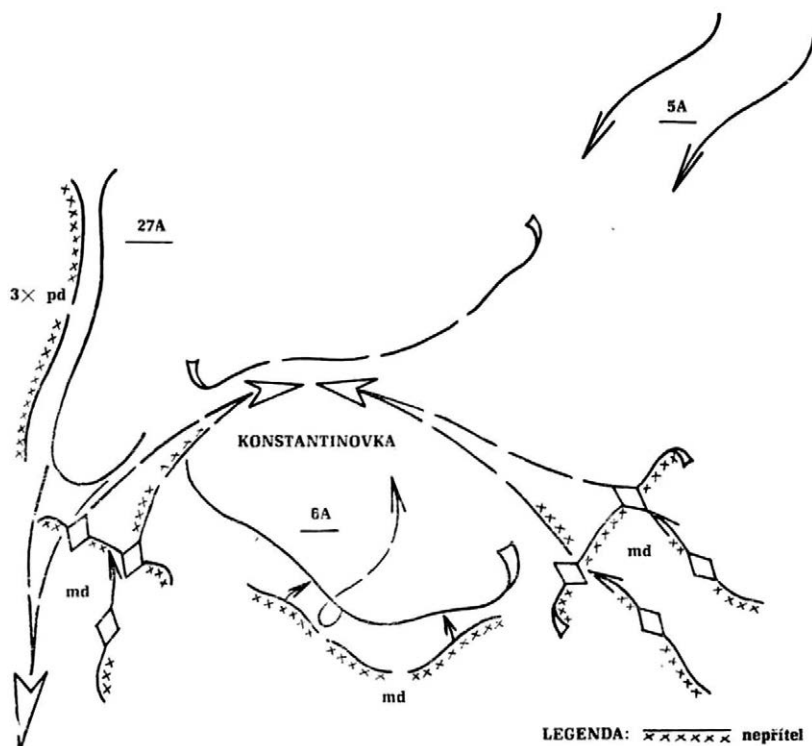
K tomuto může dojít

- při útoku vojsk armády na samostatném operačním směru;
- při vedení bojové činnosti v operační hloubce a odtržení hlavních sil armády od hlavního uskupení vojsk frontu;
- při odchodu vojsk.

Za boje v operační hloubce je možná změna směru útoku vojsk armády, nebo některé z divizí k zmaření připravovaného protiúderu nepřítele, k předejití nepřítele v ovládnutí důležité čáry či prostoru, k pomoci sousední armády, nebo k vedení útoku do jednoho z boků nepřátelského uskupení.

Zvláštností operačních úkolů a podmínek bojové činnosti vojsk armády a divizí při odtržení od ostatních sil je, že si vyžaduje přijmout organizační opatření k zabezpečení boků. Čím dále budou divize rozvíjející úspěch od hlavních sil armády, a vojska armády od ostatních sil frontu, tím důležitější, ale i složitější bude organizace a řešení zabezpečení odkrytých boků.

Bok operační (bojové) sestavy je velmi slabou a zpravidla nejvíce zranitelnou částí bojové sestavy a vytváří nejhodnější podmínky pro nepřátelské údery.

obr. 2

Odkrytým a nezabezpečeným bokem operační (bojové) sestavy se vytváří pro nepřítele nejpříznivější podmínky k překvapivému úderu do boku a týlu operační (bojové) sestavy vojsk, zvláště v podmínkách, kdy vojska bojují odtrženě od hlavních sil. Údery nepřátelských vojsk do boku jsou jedním z nejnebezpečnějších pro útočící vojska armády.

Důležitost a opodstatněnost zabezpečení boků ukazuje A. M. VASILEVSKIJ v knize „SMYSL MÉHO ŽIVOTA“, kde v souvislosti s přípravou stalingradské operace uvádí s jakou pozorností vedoucí funkcionáři frontů, armád, sborů a divízi sledovali a prověřovali opatření k zabezpečení boků v průběhu operace, pochopení složitých úkolů, otázek součinnosti a organizaci velení k zabezpečení boků (Naše vojsko, 1. vydání 1975, str. 223—224).

Důležitost zabezpečení boků zdůrazňuje též ustanovení Oper-1-1, čl. 165.

V některých případech bude nutné opatření řešit jako jednostranné a nebo jako oboustranné zabezpečení boků operační sestavy. Druhý případ bude typický při vedení útoku vojsky armády na samostatném operačním směru, anebo při odtržení se od hlavních sil frontu. Tato skutečnost vyžaduje z hlediska zabezpečení boků a mezer zvláštní přístup k učenění operační (bojové) sestavy, která musí být velmi pružná a zabezpečovat

- údernou sílu,
- vysokou manévrovost jadernými prostředky a vojsky,
- těsnou součinnost,
- neustálou pohotovost vojsk k odražení nepřátelských úderů do kteréhokoliv boku, nebo z kteréhokoliv směru,
- síly, vyčleněné k zabezpečení a ochraně boku.

Základem pro realizaci opatření je rozhodnutí velitele armády, kde stanovi — jaké síly a prostředky budou k tomuto vyčleněny, kdo a jak je učení v operační sestavě.

Stanovená opatření uskutečňujeme jak před zahájením bojové činnosti, tak i v jejím průběhu.

Z počtu vojsk armády je nutné vyčleňovat zvláštní síly a prostředky k zabezpečení křídel, zvláště při vedení bojové činnosti svazků a svazů v odtrženosti od hlavních sil, při útoku vojsk armády na samostatném směru, při vedení rozhodného a hlubokého průlomu k obklíčení nepřítele.

Zpravidla velitel armády určuje část svých vojsk především ze záloh, nebo na úkor vojsk, která nejsou na směru hlavního úderu.

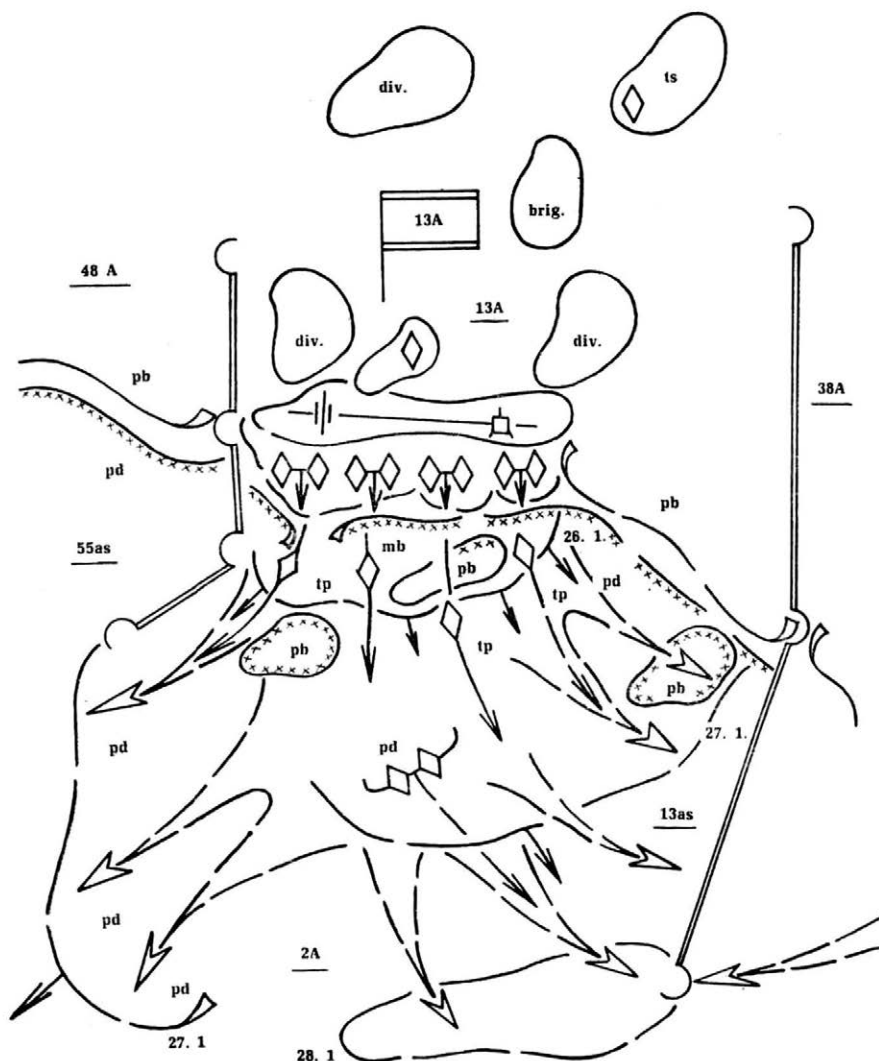
Odkryté boky můžeme při plánování zabezpečovat těmito způsoby:

1. při průlomu připravené obrany nepřítele současným rozšiřováním průlomu ve směru křídel (příklad řešení zabezpečení boků vel. 13. A při průlomu připravené obrany nepřítele ve voroněžsko-kastornenské operaci — viz obr. 3);
2. vyčleněním sil a prostředků svazků k přechodu do obrany a k upevnění důležitých čar a prostorů na bocích operační sestavy vojsk armády;
3. postupným vysíláním bočních zajišťovacích jednotek a tak vytvářením bočních clon.

Při organizaci bočního zajištění zvážíme vzdálenost a místo těchto jednotek a útvarů ve vytvářených clonách z hlediska úkolů. Při vysoké manévrovosti vojsk je žádoucí, abychom křídla zabezpečovali na hloubku 10—15 km od hlavních sil a tím i vytvářeli podmínky pro včasné přijetí opatření k odražení případného křídelního úderu nepřítele. K splnění těchto úkolů plánujeme síly a prostředky vojsk druhých sledů.

Mimo tato opatření je povinností štábů plánovat a zabezpečovat na křídlech armády:

- jaderné a chemické údery, umožňuje-li to situace;
- soustředěné a přehradné palby dělostřelectva;
- položení nepohyblivých ženijních zátarasů;
- připravit zásahy protitankových záloh, pohyblivých odřadů zatarasovacích i zásahů bitevních vrtulníků proti útočícím vojskům nepřítele.

obr. 3

K zabezpečení boků odcházejících svazků a útvarů budou organizovat:

- nepřetržitý průzkum;
- boční zajištění;
- úder y raketového vojska, dělostřelectva a zásahy bojových vrtulníků na předpokládané čáry nebo prostory rozvinutí vojsk nepřítele na bocích našich vojsk;
- zřízení zátarasů i využitím vrtulníkových POZ;
- ničení objektů na komunikacích používaných nepřítelem;
- přípravu manévru sil a prostředků na ohrožené směry i použití vzdušných výsadků.

Vzhledem k možnému rychlému vývoji situace na bocích při vedení bojové činnosti, zvláště v operační hloubce, je třeba mít v pohotovosti nejen pozemní síly, ale i potřebné síly **vzdušného výsadku** k jeho vysazení.

Hrozí-li nebezpečí protiúderu, nebo protizteče ze strany odkrytého boku, je účelné zabezpečit tyto včasným shozem vzdušného výsadku.

Vzdušné výsadky mohou zabezpečit jednotlivé směry anebo zhustit bojovou sestavu jednotek, které jsou v krycích clonách, anebo bojují na odkrytých bocích.

Vzdušný výsadek určený k ovládnutí a udržení výhodných čar, uzlů, cest a různých objektů v nepřátelském týlu má možnost poutat manévrující zálohy a zabráňovat jim vyjít na směry úderů do našich boků.

V součinnosti se vzdušným výsadkem bude účelné rychlé využití vrtulníků k položení výbušných zátarasů na ohrožených směrech. Tímto dochází k značné úspoře času, sil a získáme předstih pro ochranu boku proti činnosti nepřítele. Vrtulníků a zřizování mýnových výbušných zátarasů můžeme použít i samostatně, v součinnosti s jednotkami působícími v mezeře, nebo vyčleněnými k ochraně boku.

Důležité místo má zde **použití bitevních vrtulníků**.

Správné využití bitevních vrtulníků — jejich značné palebné a úderné síly, manévrovosti a prostředku využívajícího momentu překvapení, bude mnohdy rozhodujícím při zabezpečení styku a ochrany boku.

Jako vysoce mobilní a zvláště protitankový prostředek bude schopen ovlivnit poměr sil v pásmu použití jako protitanková záloha a při použití v palebných léčkách.

Základním způsobem bojové činnosti je vedení

- jednoho nebo několika postupných úderů na útočící vojska nepřítele,
- úderu na výzvu, při využití momentu překvapení, což je nejefektivnější způsob.

Při organizaci a plánování úderů je důležité, aby zteč bitevních vrtulníků probíhala z několika směrů k rozptýlení PVO nepřítele.

Při použití je nutné řešit otázky součinnosti s prostředky PVO armády a divizí, podporujícím letectvem a RVD.

Závěrem chci zdůraznit, že zabezpečení styků a odkrytých boků v současných bojových podmínkách nepozbylo svoji důležitost, ale naopak tato značně vzrostla v důsledku značné mechanizace sil a prostředků určených k vedení bojové činnosti. Důležitost zabezpečení styků a boků potvrzují zkušenosti Sovětské armády z Velké vlastenecké války.

„ V Z O R “

VELITELSTVÍ
 Čj.:
 SCHVALUJI:
 VELITEL ARMÁDY
 hodnost, jméno
 Den /h

T A J N Ě Í
 Výtisk číslo:
 Počet listů:

P R O T O K O L

o zabezpečení styku mezi msd a td, sepsaný
 dne h. na VS, mapa

Účastníci:

1. Za nadřízené velitelství:
funkce, hodnost, jméno | 3. Za svazek na levé straně:
— náč. oper. oddělení
— velitel dělostřelectva
— ženijní náčelník
— náčelník spojení
— velitel pluku
— velitel praporu | 2. Za svazek na pravé straně:
— náč. oper. oddělení
— velitel dělostřelectva
— ženijní náčelník
— náčelník spojení
— velitel pluku
— velitel praporu |
|--|---|--|

Rozhraní mezi msd a td probíhá

V souhlase s rozkazem velitele A je za styk odpovědný velitel td.

Po skončení osobního průzkumu jsme uzavřeli tento protokol o zabezpečení styku mezi svazky:

1. Složení sil a prostředků vyčleněných od každého sousedícího svazku (útvary) k zabezpečení styku.
2. Síly a prostředky, které budou působit na styk péčí velitele A.
3. Směry protiztečí a složení útvarů (jednotek) při plánovaných protiztečích na stycích (uvést čáry a směry protiztečí).
4. Organizace velení vojskům a spojení.
5. Opatření vzájemné informovanosti a udržení součinnosti na styku.

Přílohy:

- Schéma systému obrany na styku (bude-li protokol sepsán pro vedení obranného boje (operace)).
- Schéma paleb dělostřelectva a ženijních zářezů.
- Schéma linkového a rádiového spojení — plánek spojení sousedících svazků, přehled volacích znaků a funkčních čísel.
- Tabulka signálů.

Protokol podepsán v ... h dne za účastí:

Podpisy účastníků:

F u n k c e	hodnost	Za stranu pravou	Za stranu levou

Pořízeno ve 4 výtiscích o ... listech, odesláno:

- Výtisk číslo: 1 — pro vel. msd
 2 — pro vel. pravého pluku msd
 3 — pro vel. pluku od td
 4 — založen u A